

Pospíšil, Ivo

Pokus a ideologicko-areálový sborník rusko-polské provenience

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. X, Řada literárněvědné slavistiky. 2006, vol. 55, iss. X9, pp. 333-

ISBN 80-210-3987-6

ISSN 1212-1509

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/102949>

Access Date: 02. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

POKUS A IDEOLOGICKO-AREÁLOVÝ SBORNÍK RUSKO-POLSKÉ PROVENIENCE

Rusko-polská vědecká spolupráce v humanitních vědách, zejména v literární, je sama o sobě chválná, neboť je tu mnoho materiálu, jenž by si žádal tváří v tvář novým perspektivám nového zhodnocení; je tu mnoho animozit a rusko-polské vztahy obecně jsou stále spíše na bodu mrazu a ještě tam asi dlouho zůstanou. Humanitní vědci by měli být prvními, kdo se tyto přehrady pokusí překonávat, a zdá se, že sborník *Mif Jevropy v literature i kulture Polši i Rossii* (Rossijskaja Akademija nauk, Institut slavjanovedenija, Poľskaja Akademija nauk, Institut literaturnych issledovanij – Instytut Badań Literackich. Izd. Indrik, Moskva 2004) je první vlaštvou, která však opravdu jaro nedělá. Zvláště když zůstal na půli cesty a v několika příspěvcích složité vztahy rusko-polsko-evropské spíše zjednodušil.

Především je nutno přiznat, že Rusko stálo sice dlouho mimo Evropu, ale nyní je již několik set let její pevnou součástí, když jí přirozeně bylo v době prvního státu východních Slovanů – Kyjevské Rusi. Polsko stálo a stojí na okraji Evropy a bylo pro Rusko, hlavně Moskevskou Rus, a to ještě bělorusko-ukrajinskou (maloruskou) mediací – zemí zprostředkovatelskou – až do Petra I., dobře rozumějící nejzazšímu evropskému východu, jehož zůstalo částečně tak trochu součástí; kulturně, mentálně zasahovalo do tamních dějin a nechalo si do vlastních zasahovat. Ostatně v Polsku stále zřetelně

vidíme ony tři bývalé zábery z trojho dělení útvaru Rzezpospolita a také z faktu, že kdo významný v ruské literatuře nebyl sám nebo po předcích tak trochu Polákem. Otázka tedy nezní, jestli být pro Evropu, nebo nikoli, to je zřejmé, že ano; důležité v takovém sborníku je samo kladení nepřijemných otázek. Zamrazí již při citování Dostojevského ve studii A. de Lazariho: „Достоевский считал, что лишь война по-настоящему объединяет. ‘Европа’ объединяется без войны. Пока удачно. Кто прав? – риторический вопрос.“

Málo zůstává prostudována úloha slavjanofilství a slavofilství obecně právě v kladení otázek. Pozitivní je, že se autoři sborníku vyrovnávali s národními stereotypy a autostereotypy, ale málo se nořili do historie a literatury. Nicméně studie V. Choreva, A. Lipatova, O. Bělovové, V. Močalovové aj., které se mj. týkají ruského evropanství, stereotypu polské civilizovanosti a ruského barbarství, vzájemných polsko-ruských vztahů a mýtu Evropy u polských romantiků hodnotím kladně. Poněkud stranou stojí studie I. Adel’gejna o prostoru střední Evropy v mladém polské próze konce 20. a počátku 21. století, i když rozumím jejímu deziluzivnímu patosu; především však jí pro razantní závěry chybí záze- mí několika tisíc prací o střední Evropě, které byly od časů proslulé knihy F. Naumanna *Mitteuropa* (1915) napsány.

Ivo Pospíšil

VI. MEZINÁRODNÍ BALKANISTICKÉ SYMPOZIUM V BRNĚ

Ve dnech 25.–27. dubna 2005 se uskutečnilo v Brně v pořadí již šesté mezinárodní sympozium balkanistů. Tradice brněnských setkání balkanistů se datují od roku 1969, kdy se v Brně konalo I. balkanistické sympozium, koncipované tehdy jako vědecké zasedání českých a slovenských balkanistů. Brněnská sympozia se v následujících letech vždy po určité době opakovala a postupně získávala charakter vědeckých setkání mezinárodních. Příspěvky přednesené na sympozích byly publikovány ve sbornících s názvem *Studia baltanica bohemoslova-ca*. Poslední balkanistická sympozia se uskutečnila v Brně v roce 1994 (v pořadí čtvrté) a v roce 2001 (páté, jehož se zúčastnili studenti a doktorandi balkanistických oborů).

Na loňské sympozium se přihlásilo s referáty 115 badatelů z České republiky, Slovenska, Slovinska, Charvátska, Srbska a Černé Hory, Makedonie, Bul-

harska a Rakouska. Zadáním symposia bylo „*představit odborné a metodologické posuny v bádání o jihovýchodní Evropě [...] z období posledních 15 let*“, tedy z doby, kdy oblast Balkánu prošla bouřlivými politickými změnami a kdy se měnila desetiletí ustálená mapa tohoto regionu. Tyto události také přispěly k tomu, že se oslabily dříve hojné vzájemné vědecké kontakty s odborníky z Balkánu. Spoluoorganizátory sympozia byly Ústav slavistiky FF MU v Brně, Historický ústav AV ČR, Český národní komitét balkanistů, Matice moravská, Moravské zemské muzeum v Brně a Jihomoravský kraj, který konferenci výrazně finančně podpořil.

Jednání sympozia probíhalo ve třech odborných sekcích, k nimž také během zahajovacího plenárního zasedání zazněly vstupní referáty. Úvodní příspěvek pro jazykovědnou sekci, nazvaný *Jazyková identita a štandardizácia v priestore juhovýchodnej Európy*,